

Det danske arbejdsmarked

Danmark er blandt de lande med færrest langtidsledige

Det danske arbejdsmarked er blandt de allermest velfungerende i Europa. Vi er blandt de lande, hvor flest står til rådighed for arbejdsmarkedet, og vi er blandt de absolut bedste til at få arbejdsløse i arbejde. Derfor er Danmark også blandt de lande i EU med færrest langtidsledige. At det danske arbejdsmarked performer så godt, skyldes især vores flexicuritymodel, som kombinerer et fleksibelt arbejdsmarked, hvor det er let at fyre og hyre arbejdskraft med et fintmasket sikkerhedsnet og en aktiv arbejdsmarkedspolitik. De senere år har man imidlertid skåret markant i sikkerhedsnettet.

af cheføkonom **Erik Bjørsted**
& stud.polit. **Freja Englund**

27. april 2019

Analysens hovedkonklusioner

- Danmark er blandt de lande, hvor flest stiller sig til rådighed for arbejdsmarkedet. Samtidig har vi få arbejdsløse, og de arbejdsløse, vi har, er vi gode til at få i arbejde.
- Det betyder, at vi er blandt de lande i EU med absolut færrest langtidsledige.
- Årsagen til, at vi klarer os så godt, er i høj grad vores flexicuritymodel. Modellen indebærer, at man let kan blive fyret, men samtidig sikrer fleksibiliteten flere jobåbninger. Samtidig er der spændt et sikkerhedsnet ud under de arbejdsløse i form af arbejdsløshedsdagpenge kombineret med en aktiv beskæftigelsesindsats.
- Selvom flexicuritymodellen har tjent os godt, er modellen blevet alvorligt svækket de sidste mange år. Bl.a. er dagpengene blevet udhulet. Det kan svække fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

Kontakt

Cheføkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33557712
Mobil 27687950
eb@ae.dk

Kommunikationskonsulent
Sarah Steinitz
Tlf. 33 55 77 16
Mobil 28 68 34 60
ss@ae.dk

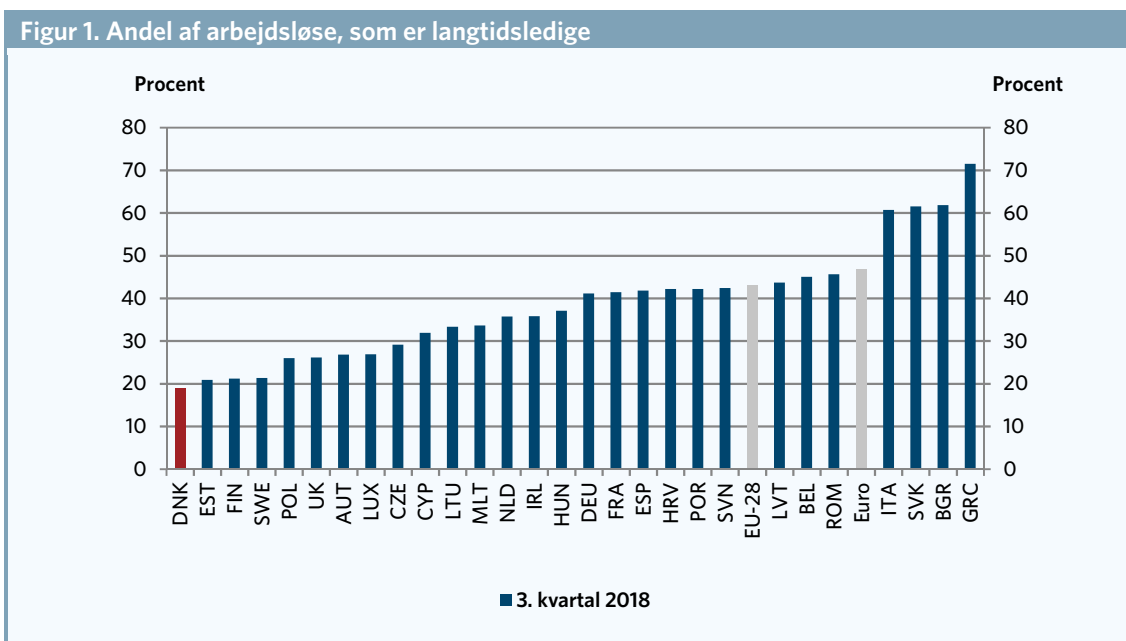
Danmark er blandt de lande med færrest langtidsledige

Det danske arbejdsmarked er et meget velfungerende arbejdsmarked med høj beskæftigelse og lav arbejdsløshed. Samtidig er de fleste arbejdsløse i Danmark kun ledige i relativt kort tid. Langt de fleste kommer hurtigt i arbejde.

Andelen af arbejdsløse i Danmark, som er langtidsledige, er blandt de absolut laveste i hele EU. Det viser tal fra det europæiske statistikkontor, Eurostat. Omkring 19 procent af de arbejdsløse i Danmark er langtidsledige, hvilket vil sige, at de har været arbejdsløse i mindst et år.

I antal svarer langtidsledigheden herhjemme til ca. 30.000 personer, og målt i procent af hele arbejdsstyrken udgør langtidsledigheden kun ca. 1 procent.

Selv Tyskland, som med deres Hartz-reformer i nullerne ofte fremhæves som et foregangsland i forhold til at bekæmpe arbejdsløshed, har en mere end dobbelt så høj andel af langtidsledige som Danmark. Det fremgår af figur 1.

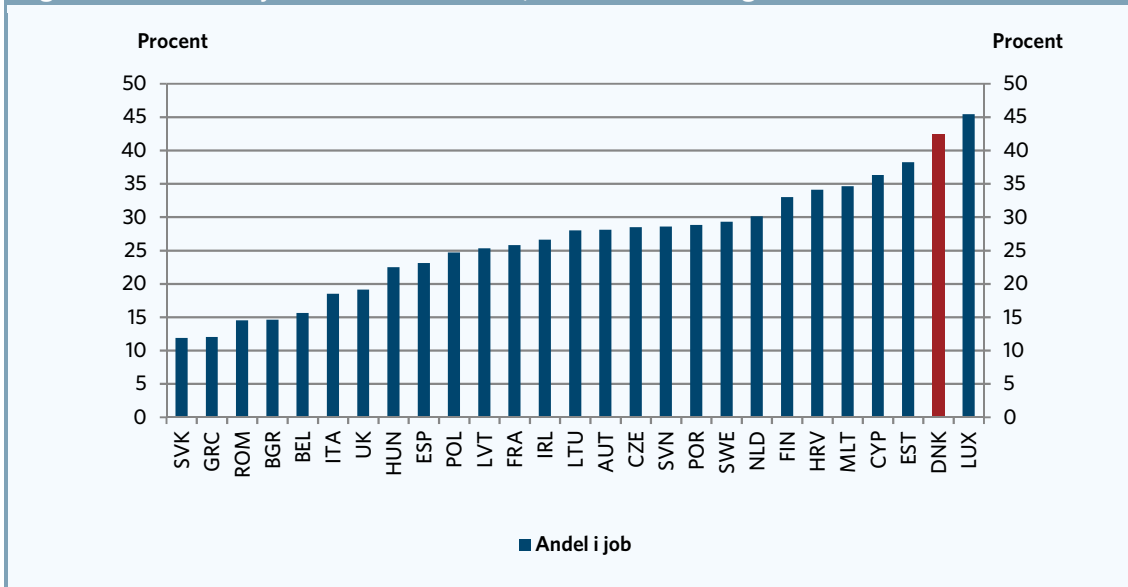

Anm.: Der ses på andelen af arbejdsløse, som har været ledige i mindst 12 måneder. Der ses på de 15-64-årige. Data er for 3. kvartal 2018. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Arbejdskraftundersøgelsen og Eurostat.

Danmark har da også igennem en lang periode været blandt de absolut bedste i EU til at få arbejdsløse i job. Tal fra Eurostat viser, at af de personer, som var arbejdsløse i 1. kvartal 2018, var 42,5 pct. af dem kommet i arbejde i 2. kvartal 2018. Det placerer Danmark på andenpladsen lige efter Luxembourg på listen over lande, som får flest arbejdsløse i job fra kvartal til kvartal. Det fremgår af figur 2.

At vi herhjemme formår at få så mange arbejdsløse i job fra kvartal til kvartal, er en af grundene til, at så relativt få herhjemme bliver fanget i langtidsledighed. Tallene viser, at der er stor udskiftning i arbejdsløshedskøen, og der kommer hele tiden masser af arbejdsløse i job.

Figur 2. Andel af arbejdsløse i 1. kvartal 2018, som var i beskæftigelse i 2. kvartal 2018

Anm.: Der ses på andelen af arbejdsløse i 1. kvartal 2018, som er beskæftigede i 2. kvartal 2018.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Arbejdskraftundersøgelsen og Eurostat.

Selv under krisen, hvor mange blev ramt af arbejdsløshed, har stigningen i langtidsledigheden været relativt behersket.

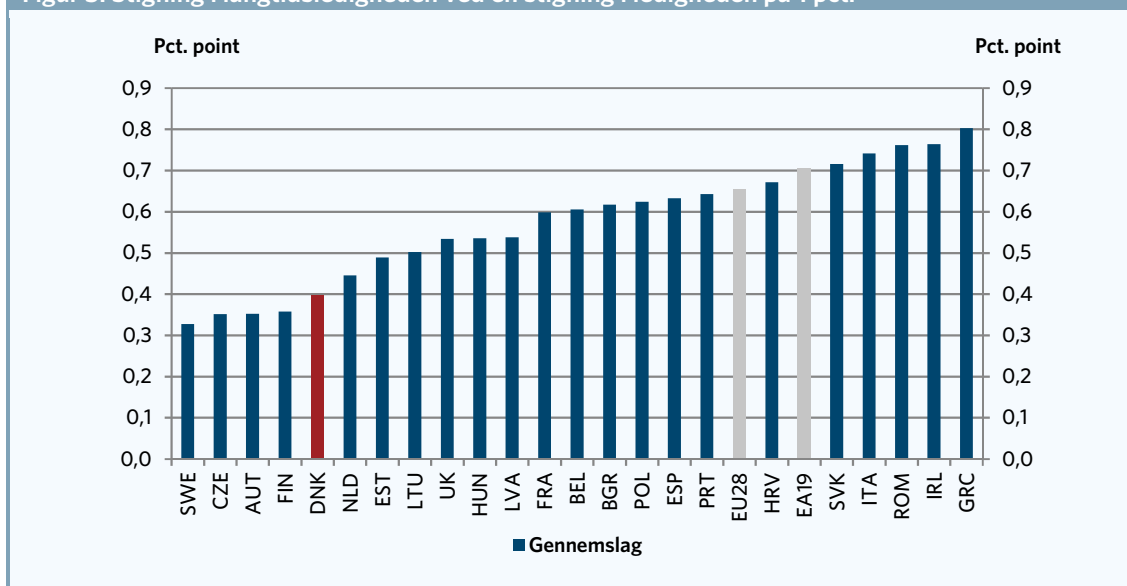
Før krisen satte ind, lå langtidsledigheden herhjemme på omkring 0,5 pct. af arbejdsstyrken. I 2012 toppede langtidsledigheden og udgjorde da ca. 2,2 pct. af arbejdsstyrken – altså en stigning på 1,7 pct. point.¹ Set i forhold til den store stigning vi oplevede i ledigheden, har stigningen i langtidsledigheden herhjemme dog været relativt begrænset, når vi sammenligner med andre lande i EU. Det fremgår af figur 3, som viser stigningen i langtidsledighedsprocenten i forhold til stigningen i ledighedsprocenten. Når stigningen i langtidsledighed er høj i forhold til stigningen i ledigheden, er gennemslaget fra ledighed til langtidsledighed stort.

For EU som helhed har gennemslaget fra ledighed til langtidsledighed været omkring 65 pct. under krisen. I flere af de gældsplagede lande har stigningen i langtidsledigheden været på mere end 70 pct. af stigningen i den samlede ledighed. I Danmark har stigningen i langtidsledigheden været ca. 40 pct. af stigningen i ledigheden. Det er i den lave ende sammenlignet med de andre lande i EU.

Gennemslaget fra en stigning i arbejdsløsheden på langtidsledigheden er altså relativt lavt i Danmark sammenlignet med andre lande.

¹ Der er regnet på AKU-ledigheden for at kunne sammenligne stigningen med andre lande. Samtidig kan man godt være arbejdsløs i AKU-statistikken, selvom man ikke har ret til dagpenge eller kontanthjælp. Udfaldet af dagpengesystemet skulle derfor heller ikke som udgangspunkt påvirke AKU-ledigheden, hvis de personer, der er faldet ud af dagpengesystemet, fortsat opfylder AKU-kriterierne for at være arbejdsløse.

Figur 3. Stigning i langtidsledigheden ved en stigning i ledigheden på 1 pct.

Anm: Gennemslag fra ledighed til langtidsledighed er udregnet som forholdet mellem ændringen i langtidsledigheden fra national bund til top i perioden 2007-2014 ift. ændringen i den generelle ledighed fra national bund til top i samme periode. Ved at se på ændringen i ledighed og langtidsledighed fra bund til top i stedet for udviklingen over samme periode tager man højde for den tilpasning, der nødvendigvis må være, for at ledighed slår igennem til langtidsledighed. Tyskland har ikke oplevet en stigning i langtidsledigheden og er derfor udeladt i figuren.

Kilde: AE pba. Eurostat

Men hvad er forklaringen på, at Danmark har så relativt få langtidsledige? Svaret ligger i vores flexicurity-model.

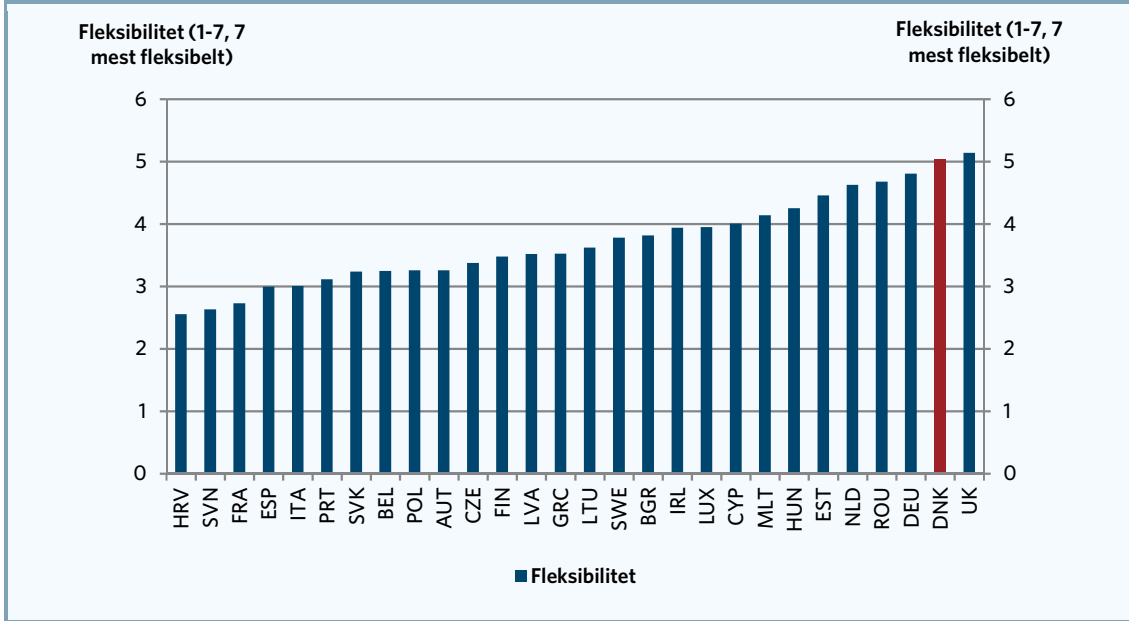
Fleksibilitet og sikkerhed går hånd i hånd

Det danske arbejdsmarked er karakteriseret ved, at vi har meget fleksible regler for at fyre og ansætte arbejdskraft. Iflg. World Economic Forum ligger vi på 8. pladsen på listen over de lande med de mest fleksible regler for at fyre og ansætte i verden, og ser man isoleret på EU-landene, ligger vi på en 2. plads. Det fremgår af figur 4. Rangeringen sker ud fra et indeks mellem 1-7, hvor 7 svarer til, at man har de mest fleksible regler for ansættelse og afskedigelse.

Samtidig er det også meget billigt at fyre ansatte i Danmark sammenlignet med andre lande, hvor der kan være et betydeligt omfang af fratrædelsesgodtgørelser.

Fleksibiliteten giver naturligvis virksomhederne en fordel, fordi de lettere kan tilpasse sig konjunkturerne, men fleksibiliteten har også fordele for lønmodtagerne, fordi det ikke er forbundet med nogen stor risiko for virksomhederne at oprette nye job. Virksomhederne er pga. fleksibiliteten og de meget lave omkostninger ved afskedigelser langt mere tilbøjelige til at oprette nye stillinger, end man vil være i lande med lav fleksibilitet og høje fratrædelsesgodtgørelser. Alt andet lige er fleksibiliteten med til at sikre, at der kommer flere jobåbninger i økonomien – også i dårlige tider.

Figur 4. Flexibilitet ift. ansættelse og afskedigelse af medarbejdere

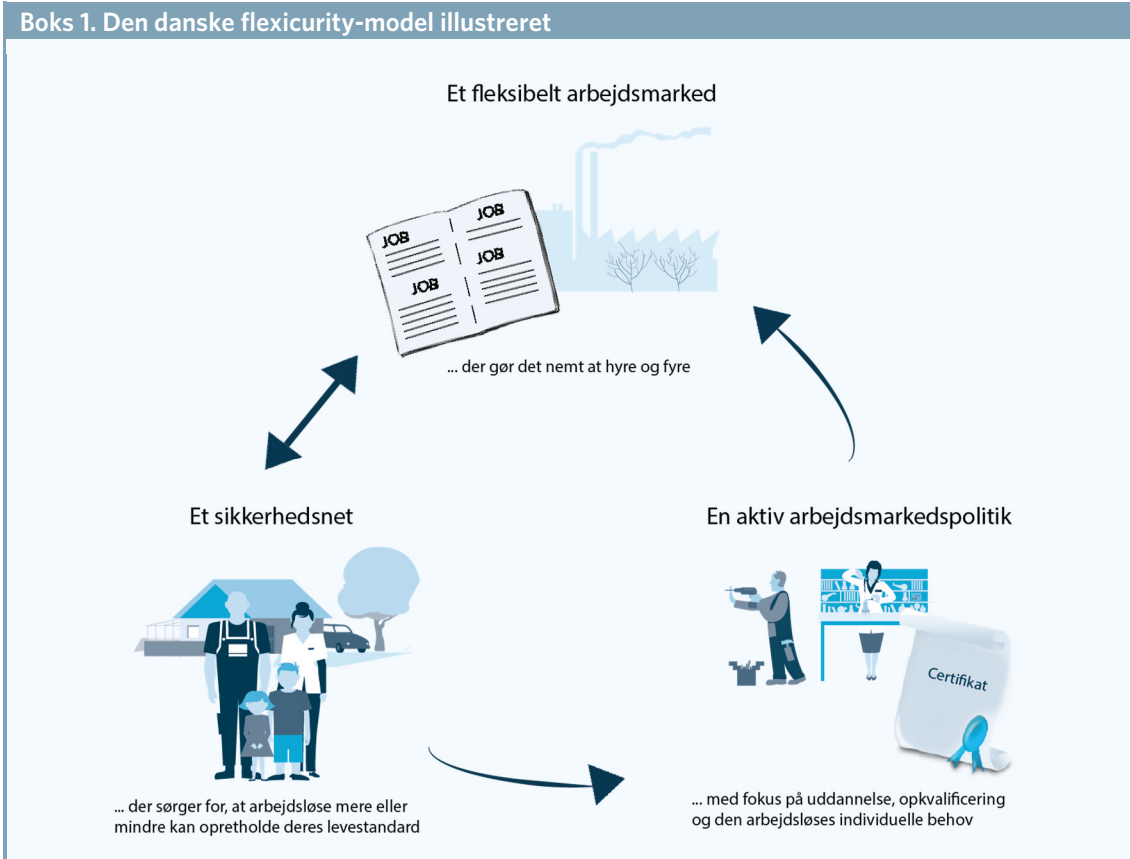

Kilde: AE pba. World Economic Forum's "Global Competitiveness Report 2018".

Flexibiliteten kræver dog omvendt et fintmasket sikkerhedsnet under lønmodtagerne, som kan gribe dem i tilfælde af, at de bliver arbejdsløse. Sammenlignet med andre lande kan man i Danmark få dækket en relativ høj andel af sin tabte lønindkomst, hvis man bliver arbejdsløs. Uden sikkerhedsnettet i form af dagpenge og kontanthjælp ville lønmodtagerne alt andet lige kræve længere opsigelsesvarsler og højere fratrædelsesgodtgørelser.

Klassisk økonomisk teori tilsiger, at generøse dagpenge kan blive en sovepude for de arbejdsløse. I Danmark skal man dog, hvis man vil have udbetalt dagpenge, kontanthjælp mv., deltage i forskellige former for aktivering. Hvis der er en sovepudeeffekt, kan aktiveringen være med til at holde de arbejdsløse til ilden (Se OECD (2006) og Filges & Toft Hansen (2017)), og kan også være med til at hæve kvalifikationer hos de arbejdsløse og dermed øge deres chancer for at komme tilbage i job. Intet andet land i OECD bruger så mange penge på aktiv arbejdsmarkedspolitik som Danmark.

De tre ben i modellen; flexibilitet, et godt sikkerhedsnet og en aktiv arbejdsmarkedspolitik udgør flexicuritymodellen. Modellen er illustreret i boks 1.

Der er behov for at styrke modellen

Flexicuritymodellen har tjent os godt, men desværre er den blevet svækket mærkbart de sidste mange år. Dagpengedækningen er blevet dårligere, og lønmodtagerne får dækket en stadig mindre andel af deres lønindkomst i tilfælde af arbejdsløshed.

For en LO-arbejder dækkede dagpengene således 62,5 procent af lønnen i 1994. I 2025 vil dækningsgraden være faldet til cirka 50 procent.²

Samtidig har man forkortet dagpengeperioden. Godt nok har man indført en mere fleksibel genoptjening af retten til dagpenge, end dagpengereformen fra 2010 oprindeligt lagde op til, men alligevel står man i dag tilbage med et dagpengesystem, hvor der iflg. Dagpengekommissionen årligt vil være ca. 7.000 personer, som vil falde gennem dagpengesystemet. Lønmodtagernes forsikring mod arbejdsløshed er blevet markant dårligere. I 2010 kom der fratrædelsesgodtgørelser ind i overenskomsterne på industriens område.

Vi skal passe på, at vi ikke kommer til at file for meget i sikkerhedsnettet, for det vil gå ud over fleksibiliteten på vores arbejdsmarked. Og det vil være en ulempe for både lønmodtagere og arbejdsgivere.

² AE på baggrund af LO og 3F.

Litteratur

T. Filges & A. Toft Hansen (2017): 'The Threat Effect of Active Labor Market Programs: A Systematic Review', Journal of Economic Surveys Vol. 31 (nr. 1).

OECD (2006): OECD Employment Outlook 2006, OECD Publishing.